

NEĮGALIŲJŲ SOCIALINĖ INTEGRACIJA
(programos pavadinimas)

PROGRAMOS APRAŠYMAS

Biudžetiniai metai	2008		
Asignavimų valdytojas	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Kodas	18 900 0173

Programos kodas	02301
-----------------	-------

Programos parengimo argumentai
<p>Programa vykdoma siekiant ministerijos tikslo „Siekti efektyvios socialinės apsaugos bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją“. Programa yra daugiametė ir tęstinė, programa yra susijusi su Vyriausybės prioritetu „Kelti žmonių gerovę, stiprinti šeimą, mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, didinti geros kokybės užimtumą, užtikrinti sveiką ir saugią gyvenamąją aplinką, siekti tolesnės kaimo ekonominės ir socialinės plėtros“ ir vykdoma siekiant užtikrinti tarptautiniuose teisės aktuose įtvirtintas neįgaliųjų teises ir sudaryti jiems lygias galimybes su kitais visuomenės nariais visose gyvenimo srityse</p>

Vyriausybės prioritetas (-ai)	Programa susijusi sus Vyriausybės prioritetu: „Kelti žmonių gerovę, stiprinti šeimą, mažinti skurdą ir socialinę atskirtį, didinti geros kokybės užimtumą, užtikrinti sveiką ir saugią gyvenamąją aplinką, siekti tolesnės kaimo ekonominės ir socialinės plėtros“	Kodas	1.1.
-------------------------------	--	-------	------

Programos aprašymas	
Kodas	Programos tikslo pavadinimas
01	Gerinti neįgaliųjų socialinę integraciją ir užtikrinti neįgaliųjų teises plėtojant ir didinant neįgaliųjų savarankiškumą, skatinant užimtumą ir jų medicininį, socialinį ir techninį aptarnavimą bei paslaugas

Tikslo įgyvendinimo aprašymas
<p>Programos lėšos yra skiriamos Nacionalinės žmonių su negalia socialinės integracijos 2003–2012 metų programos ir kitoms neįgaliųjų socialinės integracijos politikos įgyvendinimo priemonėms vykdyti (koordinuoja ir įgyvendina Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos),</p> <p>Bendras neįgaliųjų skaičius 2006 m. buvo 251063 asmenys, iš jų darbingo amžiaus – 154599 asmenys, pensinio amžiaus - 80000, neįgalių vaikų – 16464. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenimis, kasmet vidutiniškai nustatoma apie 30000 naujų invalidumo atvejų. Šalyje 2006 m. gyveno per 80000 judėjimo, 20000 proto ir psichikos, 7000 regos, 7700 klausos, 136636 kitus sveikatos sutrikimus turintys asmenys.</p> <p>Neįgaliųjų socialinės integracijos įgyvendinimą šalyje reglamentuoja Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas. Šis įstatymas įgyvendinamas vykdant Nacionalinę žmonių su negalia socialinės integracijos 2003–2012 metų programą. Neįgaliųjų reikalų departamentas vykdo dalį šios programos priemonių ir konkurso tvarka finansuoja neįgaliųjų asociacijų projektus, apimančius neįgaliųjų teisių atstovavimą, socialinių ir kitų paslaugų neįgaliesiems plėtojimą, savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymą, užimtumo skatinimą, neįgaliųjų dalyvavimą sporto, kultūros, poilsio, visuomenės švietimo veiklose. Įgyvendinant Nacionalinės žmonių su negalia socialinės integracijos 2003-2012 metų programos priemones, kiekvienais metais per 30 proc. šalies neįgaliųjų (prioritetas teikiamas sunkios negalios asmenims) gauna paslaugas ar pasinaudoja neįgaliųjų socialinės integracijos programomis.</p> <p><u>Programos uždavinys</u> – atstatyti neįgaliųjų biosocialines funkcijas, profesinius įgūdžius bei darbingumą, plėtoti paslaugų neįgaliesiems prieinamumą, didinti neįgaliųjų savarankiškumą ir skatinti jų įsidarbinimo galimybes - bus įgyvendinamas plėtojant pagal negalios pobūdį ir specialiuosius poreikius reikalingas paslaugas bendruomenėje, ugdant savarankiško gyvenimo įgūdžius ir motyvaciją dirbti, įtraukiant neįgaliuosius į sporto, kultūros veiklas, organizuojant poilsį, remiant neįgaliųjų organizacijų veiklą, kuri nukreipta atstovauti ir ginti neįgaliųjų teises, organizuoti konferencijas, mokymus, specialistų</p>

kvalifikacijos tobulinimą, įvairius renginius, didinančius neįgaliųjų savarankiškumą, plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą.

Priemonė: Plėtoti paslaugų ir veiklų neįgaliesiems prieinamumą, didinti neįgaliųjų savarankiškumą ir skatinti jų įsidarbinimo galimybes

Įgyvendinant Nacionalinės žmonių su negalia socialinės integracijos 2003-2012 metų programos priemonės Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą tvarką (Žin., 2007, Nr. 97-3944) konkurso būdu 2008 metais finansuos neįgaliųjų asociacijų neįgaliųjų socialinės integracijos programas, kurias sudarys paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai ir neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektai. Savivaldybėje veikiančios asociacijos vykdys Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus, kuriuose pagal asociacijų atstovaujama neįgaliųjų negalios pobūdį ir problemų specifiką bus teikiamos paslaugos: neįgaliųjų teisių atstovavimo; informavimo ir konsultavimo; psichologinės pagalbos neįgaliesiems ir jų šeimų nariams; savarankiškumo didinimo; nuolatinio pobūdžio kultūrinės ir sportinės veiklos. Pereinamuoju 2008 metų laikotarpiu pagal Socialinių paslaugų katalogą, bus finansuojamos neįgaliųjų asociacijų teikiamos socialinės paslaugos, kurias savivaldybės planuoja įtraukti į savivaldybių socialinių paslaugų planą. Bus skatinama neįgaliųjų motyvacija dirbti, darbo vietų neįgaliesiems paieška, darbo asistentų paslaugos neįgaliesiems.

2006 metais paslaugas gavo ir savarankiškumo atstatymo priemonėmis pasinaudojo per 48800 neįgaliųjų, ugdymo veiklose dalyvavo per 6000 neįgaliųjų, buvo įdarbinta, užimta darbo terapija ir kitomis užimtumo formomis per 4000 neįgaliųjų, kultūros, sporto, poilsio renginiuose dalyvavo per 15000 neįgaliųjų. 2008 metais planuojama paremti apie 300 neįgaliųjų asociacijų ir jų partnerių (savivaldybių, viešųjų įstaigų) paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų. Neįgaliesiems reikalingas socialines ir kitas pagal negalios pobūdį reikalingas paslaugas teiks savivaldybėse veikiančios neįgaliųjų asociacijos.

Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektuose planuojama atstovauti ir ginti neįgaliųjų teises, kad neįgaliųjų socialinės integracijos pokyčiai gerintų neįgaliųjų padėtį visuomenėje ir užtikrintų socialinės izoliacijos mažinimą. 2008 metais planuojama finansuoti apie 25 neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektus. Planuojama, kad 2008 metais plėtojant neįgaliesiems pagal negalios pobūdį reikalingas paslaugas bei dalyvumą sporto, kultūros, užimtumo motyvacijos didinimo veiklose per neįgaliųjų asociacijų vykdomus projektus naudą gaus apie 76000 neįgaliųjų.

Vertinimo kriterijai:

rezultato:

- sunkų neįgalumo lygį turinčių asmenų, naudą gavusių dalyvaujant neįgaliųjų socialinės integracijos projektuose, dalis visame sunkią negalią turinčių asmenų skaičiuje, procentais;

produkto:

- socialinės integracijos projektuose naudą gavusių neįgaliųjų skaičius.

Programos uždavinys - mažinti neįgaliųjų socialinę izoliaciją, didinti fizinės ir informacinės aplinkos prieinamumą - bus įgyvendinamas gerinant informacinę aplinką neįgaliesiems ir didinant visuomenės, tarp jų ir neįgaliųjų, supratimą ir žinias apie neįgaliųjų teises, socialinės neįgaliųjų integracijos politikos formavimo pokyčius, formuojant palankų visuomenės požiūrį į neįgaliuosius ir pritaikant būstus ir gyvenamąją bei viešąją aplinką neįgaliesiems.

Priemonė: Gerinti informacinę aplinką neįgaliesiems

Bus įgyvendinama Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo 2005-2008 metų programa. 2006 metais lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugas gavo 2239 kurtieji, buvo suteikta 31282 lietuvių gestų kalbos vertimo paslaugų, vienas vertėjas teikė vertimo paslaugas 108 kurtiesiems. 2008 metais planuojama, kad paslaugas gaus apie 2500 kurčiųjų ir vienam gestų kalbos vertėjui teks vidutiniškai 70 kurčiųjų.

2007 metais neįgaliųjų poreikiams buvo pritaikyta ir įdiegta universali neįgaliųjų reabilitacijos ir integracijos sistema – duomenų bazė, prieinama internetu. Šioje duomenų bazėje neįgalieji ir kiti suinteresuoti asmenys gali rasti aktualią neįgaliesiems informaciją. 2007 metais nuo liepos mėnesio informacine duomenų baze naudojosi ir informaciją gavo apie 7000 vartotojų, kurių skaičius kiekvieną mėnesį didėja. Vienas iš esminių neįgaliųjų pilnavertės integracijos į visuomenę garantų yra visuomenės supratimas apie neįgaliųjų gyvenimą, palankus visuomenės požiūris į neįgaliuosius. Kol kas vykdomų priemonių nepakanka, kad būtų panaikinta dėl informacijos stokos atsiradusi neįgaliųjų izoliacija. Įgyvendinant programos tikslą planuojama įvairiomis priemonėmis (tiriamieji darbai, teisės aktų rengimas ir tobulinimas, informacinės laidos, kompanijos, renginiai, konferencijos) aktyvinti neįgaliųjų socialinės integracijos procesą, didinti visuomenės (iš jų ir neįgaliųjų) supratimą ir žinias apie neįgaliųjų teises, socialinės neįgaliųjų integracijos politiką ir jos formavimo pokyčius, negalias, jų prevenciją, paslaugas, socialinės įtraukties didinimą ir formuoti palankų visuomenės požiūrį į neįgaliuosius. Planuojama, kad 2008

metais aktualią informaciją per pritaikytą informacinę sistemą ir kitas informacijos sklaidos priemones gaus apie 35000 neįgaliųjų.

Priemonė: Pritaikyti neįgaliesiems fizinę aplinką

2007 metais pradėta vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 638 patvirtinta Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007–2011 metų programa, kuri įgyvendinama siekiant neįgaliųjų savarankiškumo ir socialinės integracijos tenkinant neįgaliųjų specialiuosius poreikius ir pritaikant neįgaliesiems būstą ir jo aplinką. Įgyvendinant programą bus vykdomi, organizuojami ir administruojami būsto pritaikymo neįgaliesiems darbai, organizuojami seminarai savivaldybių atsakingiems darbuotojams bei neįgaliųjų asociacijų atstovams, renkama, kaupiama ir sklaidžiama informacija apie būsto pritaikymą, įdiegta bendra būsto pritaikymo kompiuterinės apskaitos sistema, sugriežtinta būsto pritaikymo programos įgyvendinimo kontrolė ir priežiūra, įtraukiant į šią veiklą neįgaliųjų asociacijas. Programos atsakingieji vykdytojai: Neįgaliųjų reikalų departamentas atsakingas už būsto pritaikymo programos priemonių finansavimą ir kontrolę, savivaldybės - už būstų pritaikymo organizavimą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams, neįgaliųjų asociacijos - už būsto pritaikymo priežiūrą. 2006 metais neįgaliųjų poreikiams pritaikyti 345 butai; 2006 metais būsto pritaikymo poreikis buvo patenkintas 23 procentais. Planuojama, kad 2007 metais būsto pritaikymo poreikis vietoj planuotų 30 procentų, skyrus papildomai lėšų buvo patenkintas 50 procentų, o 2008 metais planuojama tenkinti 40 procentų.

2007 metais buvo pritaikyti 271 būstas neįgaliesiems. 2008 metais planuojama pritaikyti apie 300 būstų neįgaliesiems (paraiškų pateikta 393 būstų pritaikymui). Pritaikius aplinką, neįgalieji galės savarankiškai judėti, pasiekti ugdymo, darbo ir kitas viešo lankymo vietas, sumažės poreikis pagalbai butyje, mažiau neįgaliųjų dėl nesavarankiškumo pateks į globos namus, padidės jų savarankiškumas.

Vertinimo kriterijai:

rezultato:

- asmenų, kuriems pritaikytas būstas dalis visame asmenų, kuriems reikia pritaikyti būstą, skaičiuje, proc.;

produkto:

- informaciją gavusių neįgaliųjų skaičius;

- neįgaliesiems pritaikytų būstų skaičius.

Programos uždavinys– gerinti neįgaliųjų ugdymo galimybes ir pagalbą neįgaliesiems, auginantiems vaikus, - bus įgyvendinamas teikiant finansinę paramą neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose, ir išmokas neįgaliesiems, auginantiems vaikus iki 18 metų.

Priemonė: Teikti finansinę paramą neįgaliesiems, studijuojantiems aukštosiose mokyklose

Asmenims, turintiems sunkią negalią, dėl atsiradusių specialiųjų poreikių dažnai neprieinamos aukštųjų mokyklų programos ir neįgaliųjų specialiesiems poreikiams tenkinti reikalingos papildomos priemonės. Nuo 2006 metų pagal Vyriausybės patvirtintą paramos neįgaliesiems studentams teikimo tvarkos aprašą per aukštąsias mokyklas teikiamos finansinės pagalbos priemonės aukštosiose mokyklose studijuojantiems neįgaliesiems - skiriamos lėšos neįgaliųjų studentų specialiųjų poreikių tenkinimui (mėnesinė 1/2 bazinės socialinio draudimo pensijos dydžio išmoka kas mėnesį) bei daliniam studijų apmokėjimui (vieną kartą per semestrą 3,2 MGL dydžio išmoka). Planuojama 2007 metais paremti apie 600 neįgaliųjų studentų, 2008 metais – apie 740.

Priemonė: Mokėti 20 proc. MGL dydžio išmokas neįgaliesiems, auginantiems vaikus, komunalinėms paslaugoms, elektros energijos ar telefono išlaidoms apmokėti ar kurui įsigyti

2006 metais per 480 neįgaliųjų šeimų, auginančių vaikus iki 18 metų (besimokančius iki 24 metų), buvo mokamos 20 procentų minimalaus gyvenimo lygio dydžio išmokos komunalinėms paslaugoms, elektros energijos ar telefono išlaidoms apmokėti ar kurui įsigyti. 2008 metais planuojama, kad išmokas gaus apie 500 neįgaliųjų šeimų.

Vertinimo kriterijai:

produkto:

- aukštosiose mokyklose besimokančių neįgaliųjų, gavusių finansinę paramą, skaičius;

- neįgaliųjų šeimų, auginančių vaikus iki 18 metų (besimokančius iki 24 metų), kurioms mokamas 20 proc. MGL išmokos, skaičius.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:

- 31 proc. neįgaliųjų pasinaudos socialinės integracijos priemonėmis, skirtomis mažinti jų socialinę atskirtį;
- apie 76000 neįgaliųjų bus ginamos teisės ir jie pasinaudos neįgaliųjų asociacijų teikiamomis paslaugomis (pagal negalios pobūdį ir specialiuosius poreikius) bei dalyvaus veiklose (sporto, kultūros, poilsio, savarankiškumo didinimo ir motyvacijos dirbti);
- apie 35000 neįgaliųjų gaus prieinamą informaciją apie neįgaliųjų teises, socialinės neįgaliųjų integracijos

politikos formavimo pokyčius ir kt.;

- 740 neįgaliųjų, studijuojančių aukštosiose mokyklose, gaus finansinės pagalbos priemones;
- apie 500 neįgaliųjų šeimų, auginančių vaikus iki 18 metų (besimokančius – iki 24 metų), bus mokamos 20 procentų minimalaus gyvenimo lygio dydžio išmokos komunalinėms paslaugoms, elektros energijos ar telefono išlaidoms apmokėti ar kurui įsigyti;
- 40 proc. judėjimo funkcijų sutrikimus turinčių asmenų bus tenkinamas būsto pritaikymo poreikis;
- neįgaliųjų poreikiams bus pritaikyta apie 300 butų.

Asignavimai ir numatomi finansavimo šaltiniai (tūkst. litų)

Ekonominės klasifikacijos grupės	Asignavimai 2007 metams	Asignavimai biudžetiniams 2008 metams	Projektas 2009 metams	Projektas 2010 metams
1. Iš viso asignavimų	34050	37693	38036	39200
išlaidoms	32950	37693	38036	39200
iš jų darbo užmokesčiui				
turtui įsigyti	1100			
2. Finansavimo šaltiniai:	34050	37693	38036	39200
2.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas:	34050	37693	38036	39200
Iš jų :				
bendrojo finansavimo lėšos				
ES lėšos				
kitos specialiųjų programų lėšos				
2.2. Kiti šaltiniai				

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai

Nacionalinės žmonių su negalia socialinės integracijos programos priemonėms įgyvendinti steigiant tarnybas (ugdymo, užimtumo, socialinių paslaugų) ir įsteigtoms bei veikiančioms tarnyboms išlaikyti, socialinėms paslaugoms teikti, aplinkai pritaikyti, programoms vykdyti pritraukiamos savivaldybių biudžetų lėšos

Susiję įstatymai

Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas; Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymas, Lietuvos Respublikos Valstybinių šalpos išmokų įstatymas; Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas; Lietuvos Respublikos darbo kodeksas; Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymas; Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas; Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo įstatymas; Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas; Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas; Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymas

Vyriausybės patvirtintos programos įgyvendinimo priemonės, susijusios su aprašoma programa

Kita svarbi informacija.

Departamento direktorė

Genovaitė Paliušienė

Programų koordinavimo ir įgyvendinimo skyriaus vedėja

Jolanta Mikulėnienė